

Staruszki

CHARLES BAUDELAIRE

KWIATY ZŁA

Staruszki

TŁUM. ADAM [ZOFIA TRZESZCZKOWSKA] M-SKI

W labiryntach prastarych stolic, w ich odmęcie,
Gdzie ma swój czar to nawet, co ohydne i wstrętne,
Gnany smutnym kaprysem rad ścigam zawzięcie,
Istoty dziwne, mimo zgrzybiałość ponętne.

Miasto

Te poczwary bezkształtne — to niegdyś kobiety —
Eponina¹ lub Lais²! Dziś zmięte, zgarbione...
Kochajmy je! to jeszcze duchy — te szkielety
W podarte, wynoszone szmaty otulone.

Starość, Kobieta, Ciało

Czołgają się, chłostane cnotą bezlitośnie,
Drżąc przed nadbiegających hukiem omnibusów³,
I jak relikwie tuląc u boku miłośnicie,
Woreczki, szyte w kwiaty lub w godła rebusów.

Drepcą jak marionetki — lub podobne rannym
Zwierzętom — wloką swoje umęczone członki,
Lub drgają mimo woli ruchem nieustannym,
Te przez jakiegoś biesa poruszane dzwonki. —

Wzrok ich, to głębia, kędy⁴ nocą woda świeci.
Błyszczą — i mimo starość jak świder przeszywa,
W ich spojrzeniu jest boski wyraz oczu dzieci,
W których lada błyskotka śmiech i dziw wyzywa. —

Oko, Wzrok, Dziecko

Czyście zauważyli, że trumny staruszek,
Bywają często szczupłe jak trumna dziecięca?
Śmierć mądra w tym zbliżeniu z całunem pieluszek
Składa symbol dziwaczny, co jednak przynęca. —

Śmierć, Starość, Dziecko,
Ciało

I gdy na tle Paryża, wielkiego mrowiska,
Taki błady cień przemknie — coś mi z cicha szepce,
Iż te wątłe istoty, widmowe zjawiska
Suną się pomalutku ku nowej kolebce⁵.

Miasto, Cień, Odrodzenie
przez grób

Albo, patrząc na dziwnie złamane postacie,
Rozmyślam, geometrii pracami zajęty,

¹Eponina — bohaterka powieści *Nędznicy* Wiktora Hugo. [przypis edytorski]

²Lais — gr. hetera (towarzyszka), jedna z najbardziej wpływowych kobiet w staroż. Grecji. [przypis edytorski]

³omnibus (łac. dosł.: dla wszystkich) — dawny środek komunikacji (XVII-XIX w.), duży, kryty pojazd konny o wielu miejscach, kursujący w miastach lub między miastami. [przypis edytorski]

⁴kędy (daw.) — gdzie, dokąd. [przypis edytorski]

⁵kolebka — kołyska. [przypis edytorski]

Ile się też robotnik na swoim warsztacie
Namorduje nad formą skrzyń na one szczęty⁶?

Jak oczy — studnie ryte przez łez miliony,
Tygle⁷, które stygnący metal porysował,...
Mają czar tajemniczy i niezwyczężony
Dla tych, kogo surowy los od dziecka chował.

Oko, Łzy

2.

Westalka⁸, dawniejszego Frascati⁹ ponęta;
Kapłanka Thalii¹⁰, której, — o zmienności doli!
Tylko nieboszczyk sufler¹¹ nazwisko pamięta;
Kwiat cudny, niegdyś słynna pieszczota Tivoli¹²;

Wszystkie mię upajają! lecz śród tej biedoty,
Są takie, co żółć mieniać w miód, rzekły wbrew losom
Poświęceniu — od niego biorąc skrzydeł loty:
„Hipogryfie¹³ potężny, nieś mię ku Niebiosom!”

Cierpienie

Tę, niedola Ojczyzny ciężkim jarzmem¹⁴ gniecie,
Małżonek wylał na nią wszystkie męki piekła;
Ta — Madonna przez własne udręczona dziecię,
A z ócz¹⁵ każdej z nich cała rzeka łez wyciekła!

3.

Ileż ich znam! Jak często gonilem za nimi!
Pamiętam jedną, która o zachodzie słońca,
Gdy Niebo zda się krwawić rany szkarłatnymi¹⁶,
Na ustronnej ławeczce siadała milcząca,

Muzyka
Wspomnienia, Młodość

By posłuchać koncertu, jaki wojsko grywa
Po ogrodach, orkiestra z trąb głównie złożona,
Co w te złote wieczory, gdy wszystko odżywa,
Jakąś skre¹⁷ bohaterstwa tchną¹⁸ w mieszcuchów łona.

Ta, z życiem jeszcze, dumna, sztywna — z swej uboczy
Piła chciwie rycerski śpiew marsowych¹⁹ synów;
Czasem jak stary orzeł otwierała oczy;
Jej skroń z marmuru zdała się godną wawrzynów²⁰!

⁶szczęty — szczątki. [przypis edytorski]

⁷tygiel — naczynie o kształcie zbliżonym do kubka wykonane z materiału ogniotrwałego. Służy do przeprowadzania operacji na substancjach stałych wymagających stosowania wysokiej temperatury. [przypis edytorski]

⁸westalka — w staroż. Rzymie: kapłanka strzegąca świętego ognia w świątyni Westy, bogini ogniska domowego. [przypis edytorski]

⁹Frascati — miejscowość we Włoszech. [przypis edytorski]

¹⁰Thalia (mit. gr.) — a. Talia, jedna z trzech Charyt: bogiń wdzięku, piękności i radości. [przypis edytorski]

¹¹sufler — osoba podpowiadająca aktorom tekst roli podczas przedstawień, ukryta zwykle w budce na przodzie sceny lub za kulisami. [przypis edytorski]

¹²Tivoli — miejscowość we Włoszech, w regionie Lacjum; jeszcze w starożytności słynęła jako miejsce zamieszkania zamożnych Rzymian (tu znajduje się m.in. willa Hadriana). [przypis edytorski]

¹³hipogryf — stworzenie fantastyczne; połączenie gryfa (pół orła, pół lwa) i klaczy. [przypis edytorski]

¹⁴jarzmo — ciężar, kłopot. [przypis edytorski]

¹⁵ócz (daw.) — forma D. lm: oczu. [przypis edytorski]

¹⁶szkarłatny — ciemnoczerwony. [przypis edytorski]

¹⁷skra — dziś popr.: iskra. [przypis edytorski]

¹⁸tchnąć — wywołać w kimś. [przypis edytorski]

¹⁹marsowy — groźny, surowy. [przypis edytorski]

²⁰wawrzyn — drzewo o wiecznie zielonych liściach, z których w staroż. Grecji i Rzymie robiono wieniec dla zwycięzców igrzysk, a z czasem także dla uczczenia wybitnych osiągnięć we wszelkich dziedzinach życia; laur. [przypis edytorski]

4.

Tak idźcie, stoicznie²¹, bez skarg, nieugięte,
W pośrodku żywych stolic mętnego chaosu,
Matki z łonem przebitym, hetery²² lub święte,
Których imiona niegdyś brzmiały śród rozgłosu.

Kobieta, Sława, Kondycja
ludzka

Wy, coście były wdziękiem, coście były sławą,
Dziś nikt was nie zna! Nieraz opój²³ rozbestwiony²⁴
Swą szyderczą miłością znieważa was krwawo,
A w ślad skacząc przedrzeźnia ulicznik spodłony.

Przemijanie, Samotność,
Starość

Cienie skurczone, co się wstydzicie istnienia,
Śliznące się wzdłuż murów, zgarbione, nieśmiałe,
Ach, dziś was nikt nie wita! (dziwne przeznaczenia!)
Szczątki ludzkości, już dla wieczności dojrzałe!

Lecz ja, który nad wami czuwam duszą tkliwą
I wzrokiem niespokojnym chwiejnie śledzę kroki,
Jakbym był ojcem waszym, — doświadczam — o dziwo!
Skrycie, bez wiedzy waszej — radości głębokiej. —

Opieka

Widzę uczuć młodzieńczych rozkwity, uśmiechy,
I dni dawno ubiegłych smug ciemny lub złoty,
Przerywam serc tysiącem szalów waszych grzechy,
A duch mój się waszymi opromienia cnoty —

Wspomnienia, Młodość

Szczęty, mózgi pokrewne, o bliski mi świecie!
Co wieczór uroczyście żegnam was wzruszony!
Osiemdziesięcioletnie Ewy²⁵, gdzie będziecie
Jutro? wy, które tłoczą srogie losów szpony?

Los, Przemijanie, Ruiny

²¹*stoicznie* (z gr. *stoikós*) — stoicyzm był kierunkiem filoz. w staroż. Grecji, zakładającym, że do prawdziwego szczęścia prowadzi tylko panowanie nad sobą i obojętność wobec cierpienia. Stoicznie to dziś tyle, co w sposób spokojny, opanowany. [przypis edytorski]

²²*hetera* (z gr. *hetaira*) — w staroż. Grecji kobieta lekkich obyczajów, często odznaczająca się kulturą i wykształceniem. [przypis edytorski]

²³*opój* — człowiek nadużywający alkoholu. [przypis edytorski]

²⁴*rozbestwiony* — bezczelny. [przypis edytorski]

²⁵*Ewa* — według Biblii pierwsza kobieta, żona Adama, matka wszystkich ludzi. [przypis edytorski]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z **Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur**.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na **Licencji Wolnej Sztuki 1.3**. Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w **Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur**. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/kwiaty-zla-staruszki>

Tekst opracowany na podstawie: Karol Baudelaire, Kwiaty grzechu, tłum. Adam M-ski [Zofia Trzeszczkowska] i Antoni Lange, H. Cohn, Warszawa 1894

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Narodową z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BN.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Marta Niedziałkowska, Weronika Trzeciak.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: **szczegóły na stronie Fundacji**.